

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ПЕТРА МОГИЛИ**

І.М. Семенчук, О.Б. Кузьменко

Методична серія

**Методичні вказівки до виконання
міждисциплінарної курсової роботи з
управління бізнесом у сфері послуг**

**Миколаїв
2020**

УДК

ББК

К

Рекомендовано до друку Вченою радою Чорноморського державного університету імені Петра Могили (протокол №11 від 30.06. 2020 р.).

Рецензенти:

Гурченков О.П., завідувач кафедри економіки і організації виробництва Національного університету кораблебудування ім. адмірала Макарова, кандидат економічних наук, професор.

Котикова О.І., завідувачка кафедри економіки підприємств Миколаївського національного аграрного університету, докторка економічних наук, професорка.

С Семенчук І.М., Кузьменко О.Б.

Методичні вказівки до виконання міждисциплінарної курсової роботи з управління бізнесом у сфері послуг / І.М. Семенчук, О.Б. Кузьменко. - Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2020. – Випуск – с. (Методична серія)

УДК

ББК

Методичні вказівки містять матеріали для виконання міждисциплінарної курсової роботи.

Призначено для студентів IV курсу спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», освітньо-професійної програми «Бізнес у сфері послуг».

© ЧНУ ім. Петра Могили, 2020

© Семенчук І.М., О.Б. Кузьменко, 2020

Зміст

Вступ.....	4
1. Вибір теми міждисциплінарної курсової роботи.....	6
2. Графік виконання міждисциплінарної курсової роботи та контроль за його дотриманням.....	6
3. Структура міждисциплінарної курсової роботи та вимоги до її виконання	7
4. Вимоги до виконання основної частини міждисциплінарної курсової роботи	9
Додатки.....	18

Вступ

Відповідно до навчального плану спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за рівнем вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень, денної та заочної форми навчання виконують міждисциплінарну курсову роботу з управління бізнесом в сфері торгівлі, яка є важливою формою самостійного поглибленого вивчення курсу. Виконання та захист міждисциплінарної курсової роботи є однією з форм контролю знань студентів, важливим етапом підготовки до майбутньої практичної діяльності з управління бізнесом в сфері послуг.

Цілями написання міждисциплінарної курсової роботи є:

- закріплення, поглиблення і узагальнення знань одержаних студентами за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання;
- поглиблення професійних умінь і навичок комплексного наукового вирішення управлінської задачі в сфері послуг;
- використання аналітичних методів й прийомів для вивчення практичних проблем в сфері послуг;
- розширення кола емпіричних інструментів для аналізу практичних ситуацій в контексті розв'язання конкретної управлінської задачі;
- формування здатності до наукової аргументації висновків та результатів дослідження;
- дотримання засад академічної доброчесності.

Мова написання міждисциплінарної курсової роботи – українська з використанням фахової термінології; стиль викладення – науковий.

Виконання МКР сприяє набуттю досвіду самостійного пошуку, аналізу та узагальнення інформаційних даних реально діючих підприємств в сучасному ринковому середовищі з метою максимального задоволення індивідуальних потреб споживачів у послугах швидше і якісніше, ніж у потенційних конкурентів.

1. Вибір теми міждисциплінарної курсової роботи

Тема міждисциплінарної курсової роботи (Додаток А) обираються студентами самостійно у відповідності до їхніх наукових та/або професійних інтересів. Назва теми повинна бути чіткою, лаконічною та містити однозначне тлумачення. Тема МКР проходить обговорення перед затвердженням на кафедрі економіки та підприємництва, у терміни встановленні порядком в ЧНУ ім. Петра Могили.

Вибір теми – це перший і відповідальний етап наукової роботи. Від правильного вибору теми багато в чому залежить результат її виконання. Студенту необхідно враховувати наукову і практичну актуальність теми, наявність необхідної наукової літератури та довідкових та статистичних матеріалів для виконання МКР.

Для вибору теми МКР студент має письмово звернутися з відповідною заявою на ім'я завідувача кафедри економіки та підприємництва.

2. Графік виконання міждисциплінарної курсової роботи та контроль за його дотриманням

Розробка календарного графіку підготовки та захисту МКР направлена на забезпечення високої якості виконання дослідження. Він відіграє для студента мобілізуючу роль та покликаний вирішити такі завдання:

- надати методичну допомогу студентам в організації процесу підготовки МКР;
- створити базу для контролю за ходом підготовки МКР;
- забезпечити систематичність та самостійність виконання студентом МКР, передбачених індивідуальним завданням.

Календарний графік підготовки та захисту МКР складається кафедрою економіки та підприємництва.

Контроль за дотриманням студентами календарного графіка підготовки МКР покладається на наукового керівника. Кафедра розглядає на своїх засіданнях хід підготовки студентами МКР за інформацією наукового керівника та матеріалами перевірки керівництвом кафедри.

Керівник курсової роботи:

- визначає порядок і терміни виконання курсової роботи;
- допомагає сформулювати проблему згідно обраного напрямку дослідження;
- рекомендує студентам сучасні літературні джерела та дає поради щодо збору практичних матеріалів та статистичних даних, звітності, які необхідні для виконання курсової роботи;
- періодично перевіряє якість і своєчасність виконання курсової роботи;
- перевіряє готову роботу (в тому числі на наявність текстових запозичень) та приймає її захист.

Для успішного виконання курсової роботи студенту рекомендується дотримуватися таких рекомендацій:

- уважно ознайомитися з вимогами до виконання курсової до початку роботи над нею;
- своєчасно розпочати роботу над курсовою та дотримуватися логічного графіку виконання окремих її структурних підрозділів;
- обрати цікаву для себе проблему дослідження;
- для написання основної частини роботи обрати актуальну інформацію, що має наукове та практичне значення;
- взаємодіяти з керівником курсової з приводу формулювання проблеми, теми дослідження, постановки мети та завдань. Окремі структурні підрозділи можна надсилати на перевірку після їх завершення;
- своєчасно закінчити виконання курсової роботи та надати її на перевірку.

3. Структура міждисциплінарної курсової роботи та вимоги до її виконання

Текстова частина міждисциплінарної курсової роботи (МКР) формується з таких складових:

1. Титульний лист МКР (Додаток Б).
2. Бланк індивідуального завдання МКР (Додаток В).
3. Зміст (Додаток Г).
4. Вступ.
5. Розділ 1. Огляд літературних джерел.
6. Розділ 2.Методологія дослідження.
7. Розділ 3.Емпірична оцінка.
8. Розділ 4.Результати дослідження.
9. Висновки
- 10.Список використаних джерел.
10. Додатки.

Титульний лист є першою сторінкою МКР і оформляється за стандартним зразком (**додаток Б**). Обов'язково на титульному аркуші вказується тема міждисциплінарної курсової роботи.

Зміст подають після бланку індивідуального завдання на початку роботи. Зміст МКР це окрема сторінка з перерахуванням назв розділів і параграфів, зазначенням сторінок, де їх можна знайти. Він визначає, про що буде робота, структуру і повноту розкриття теми.

У міждисциплінарній курсовій роботі вступ займає 3-4 сторінки. Він має надзвичайно важливе значення, оскільки тут формулюються положення, які визначають весь хід роботи.

У Вступі слід викласти:

1. Обґрунтування **актуальності теми** (актуальність теми – це ступінь її важливості на сучасному етапі і для рішення певної проблеми в галузі (задач, питання)) міждисциплінарної курсової роботи. Студент має:

- висвітлити суттєве значення, своєчасність і доцільність дослідження розвитку підприємств обраної галузі;
- вказати яка існує проблема(и) в розвитку галузі (постановка проблеми), обґрунтувати її складність;
- обґрунтувати які вчені досліджували шляхи розв'язання даної проблеми (характеристика попередніх спроб розв'язання даної проблеми);
- вказати, що залишилось не доопрацьованим в працях вчених (визначення кола невирішених питань).

2. **Об'єкт і предмет дослідження.** **Об'єкт дослідження** – це процес або явище, що породжують проблемну ситуацію, тобто це те, що досліджується загалом. **Предмет дослідження** – це суттєві зв'язки та відношення, що підлягають безпосередньому вивченню даної проблеми і є головними для неї. Предмет є вужчим поняттям, ніж об'єкт, і містить наукове пояснення; визначає тему курсової роботи. Саме на предмет дослідження і спрямовано основну увагу дослідника.

3. **Мета і завдання міждисциплінарної курсової роботи.** Мета дослідження – це окреслена кінцева мета, результат, на досягнення якого спрямоване все дослідження.

Мета міждисциплінарної курсової роботи реалізується через конкретні завдання, які необхідно розв'язати в дослідженні, коло завдань дослідження залежить від можливостей самого дослідника, рівня його фахової підготовки і попереднього досвіду наукової роботи. Вони повинні бути узгоджені з темою метою, об'єктом та предметом дослідження. Завдання слід формулювати у формі переліку дій: узагальнити, обґрунтувати, оцінити, проаналізувати, розробити та ін.

4. **Гіпотеза дослідження** – це зроблене на основі аналізу наукових джерел, власних міркувань припущення, яке є відповіддю на поставлену проблему наукового дослідження в МКР.

5. **Методи дослідження.** Подають перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в МКР мети. Необхідно перелічити використані методи дослідження з посиланням на конкретні завдання, що виконувалися за допомогою цих методів, наприклад: "У МКР використано такі методи наукового дослідження, як (для визначення)".

6. **Основні положення міждисциплінарної курсової роботи.** Аргументовано, стисло та чітко представляються основні наукові положення, які виносяться на захист МКР. Важливо показати відмінність одержаних результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни (удосконалено, дістало подальший розвиток).

8. **Практичне значення МКР.** В даному пункті зазначаються шляхи використати одержаних результатів, конкретизуються галузі застосування наукових даних.

9. **Структуру і обсяг міждисциплінарної курсової роботи.** Анонсується структура МКР, зазначається її загальний обсяг.

4. Вимоги до виконання основної частини міждисциплінарної курсової роботи

Основна частина МКР:

1. Аналітичний огляд літературних джерел

«АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ» є розділом основної частини МКР, який слідує за розділом «ВСТУП». Його призначення полягає в тому, щоби провести аналіз наукових праць за обраною темою та зробити висновки щодо повноти вирішення проблемної ситуації іншими авторами.

В розділі «АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ» необхідно критично висвітлювати теоретичні основи об'єкту дослідження в працях вчених і фахівців-практиків, визначити коло невирішених питань. За результатами аналізу літератури визначається проблема та обґрунтовується її складність. Закінчувати цей розділ коротким висновком стосовно необхідності проведення нових досліджень для уточнення чи доповнення існуючих знань. «АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ» завершується гіпотезою. Обсяг літературного огляду (двох параграфів розділу) повинен бути в межах 12-15 друкованих сторінок з використанням праць не менше 12-15 авторів.

Перш ніж здійснити огляд літературних джерел необхідно провести пошук літератури за темою. Найбільш важливим джерелом наукової літератури є сучасні статті (за останні три роки) в науково-практичних журналах. Не є прийнятним використання навчальних публікацій (підручників, посібників, методичних рекомендацій). Доцільно із самого початку готувати список використаних джерел згідно з вимогами до його оформлення, це полегшує процес написання й оформлення МКР і гарантує коректність посилань. Огляд повинен бути коротким, але достатньо вичерпним. При написанні огляду літератури необхідно дотримуватись вимог до цитувань. Цитування – пряме використання першоджерела з посиланням на нього. Цитування в МКР буває:

- Пряме цитування – дослівне цитування автора.
- Непряме цитування – виклад думок, ідей автора своїми словами, використовуючи перефразування та узагальнення.

Загальні вимоги до цитування

– текст цитати береться у лапки, наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі;

– цитування повинно бути повним, без скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора;

– пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без зміни авторського тексту і позначається трьома крапкам;

– кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело, наприклад: [4, с. 64];

– при непрямому цитуванні (переказі, викладенні думок інших авторів своїми словами) слід бути точним у викладанні думок автора.

Необхідно, щоб цитата логічно поєднувалася з авторським текстом. Недоцільно перевантажувати текст цитатами. Не варто цитатою завершувати параграф або розділ.

Недопустимими є несамотійне виконання МКР, коли її текст частково або повністю переписується з підручників, посібників, статей, тез тощо.

Правила оформлення посилань та цитувань включено в систему міжнародних стандартів ISO17 та Державних стандартів України: ДСТУ 8302:2019 “Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання” ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 “Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання”.

2. **Методологія дослідження**

В частині "Методологія дослідження" студенти повинні обґрунтувати етапи методики оцінки об'єкту дослідження, щоб визначити послідовність операцій, прийомів, дій і правил найдоцільнішого виконання аналітичної роботи. Основний напрям методології дослідження є обрання ефективної методики, яка сприятиме комплексному вивченню наслідків діяльності об'єкту дослідження у взаємозв'язку із розвитком суб'єкта господарювання, з визначенням впливу факторів на їх відхилення для виявлення недоліків та резервів підвищення ефективності.

Основні завдання етапів методики оцінки об'єкту дослідження:

- обробка первинної інформації та її узагальнення;
- виявлення відхилень величини показників виконання завдань від базових показників;
- виявлення взаємодіючих факторів і обчислення їх впливу значення величини показників;
- виявлення зайвих витрат і невикористаних можливостей.

Отже, результатом розділу 2 є визначення методики для емпіричної оцінки. Висновком до цього розділу є обґрунтування обраної методики як базису для подальшого дослідження та обґрунтування переваг та недоліків діючого підприємства сфери послуг.

Обсяг даної частини роботи має вкладатися у 10 – 15 стор.

3. **Емпіричний аналіз**

В цій частині (розділ III) розкривається суть міждисциплінарної курсової роботи.

Результати аналізу можливо подавати за допомогою таких форм.

1. Надати загальну характеристику підприємства:

Таблиця 1

1	Повна назва підприємства	
2	Скорочена назва підприємства	
3	Юридична адреса	
4	Фактичне місцезрозташування	

5	Код ЄДРПОУ	
6	Номер і дата державної реєстрації	
7	Дата заснування та фактичний термін діяльності, років	
8	Форма власності	
9	Організаційно-правова форма	
10	Основні види діяльності підприємства (за КВЕД)	
11	Кількість працюючих (всього)	

2. Проаналізувати унікальні послуг підприємства:

Таблиця 2

Унікальні характеристики послуг підприємства

Основні види продукції та послуг	Унікальні характеристики	Переваги над конкурентами	Недоліки

*Обов'язкові висновки після таблиці

3. Оцінити основних постачальників сировини, продукції, матеріалів, комплектуючих тощо:

Таблиця 3

Основні постачальники сировини, продукції, матеріалів, комплектуючих

Назва постачальника	Вид продукції чи послуг	Частка в загальному обсязі	Наявність альтернативних постачальників

*Обов'язкові висновки після таблиці

4. Оцінити основних споживачів послуг підприємства:

Таблиця 4

Основні споживачі послуг підприємства

Назва	Вид послуг	Частка в загальному обсязі
-------	------------	----------------------------

*Обов'язкові висновки після таблиці

5. Визначити та надати характеристику основних економічних показників підприємства сфери послуг:

Таблиця 5

Основні економічні показники господарської діяльності підприємства
2018–2020 рр.

Показники	Роки			Відхилення 2020 р. до 2018 р.	
	2018	2019	2020	+, –	%
1. Чистий дохід (виручка), тис. грн.					
2. Валовий прибуток, тис. грн.					
3. Операційний прибуток, тис. грн.					
4. Чистий прибуток, тис. грн.					
5. Середньооблікова чисельність працівників, осіб.					
6. Середньорічна вартість: – необоротних активів, тис. грн. – в т.ч. основних засобів, тис. грн. – оборотних активів, тис. грн.					
7. Фондовіддача					
8. Фондомісткість					
9. Фондоозброєність, тис. грн./особу.					
10. Коефіцієнт оборотності оборотних активів					
11. Продуктивність праці, тис. грн./особу.					
12. Середньомісячна заробітна плата одного працівника, грн.					
13. Рентабельність господарської діяльності, %					x
14. Рентабельність активів підприємства, %					x
15. Рентабельність власного капіталу, %					x

*Обов'язкові висновки після таблиці

6. Проаналізувати динаміку показників формування фінансових результатів підприємства 2020-2018 рр:

Таблиця 6

Динаміка показників формування фінансових результатів підприємства
2018-2020 рр.

Показники	Роки			Відхилення 2020р. до - 2018 рр.	
	2018	2019	2020	+	%
				-	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)					
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)					
Валовий: прибуток (збиток)					
Інші операційні доходи					
Адміністративні витрати					
Витрати на збут					
Інші операційні витрати					
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)					
Доход від участі в капіталі					
Інші фінансові доходи					
Інші доходи					
Фінансові витрати					
Втрати від участі в капіталі					
Інші витрати					
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)					
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)					

*Обов'язкові висновки після таблиці

7. Проаналізувати динаміку та структуру операційних витрат підприємства:

Таблиця 7

Динаміка та структура операційних витрат підприємства

Показники	Роки			Відхилення 2020 р. до 2018 р.
	2018	2019	2020	

	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+, -	%
Матеріальні затрати								
Витрати на оплату праці								
Відрахування на соціальні заходи								
Амортизація								
Інші операційні витрати								
Разом		100		100		100		

*Обов'язкові висновки після таблиці

8. Проаналізувати динаміку показників оцінки ліквідності підприємства на кінець року

Таблиця 8

Динаміка показників оцінки ліквідності підприємства на кінець року

Показники	Норматив	Роки			Відхилення 2020 р. до 2018 р +,-
		2018	2019	2020	
1.Коефіцієнт загальної ліквідності	>1-2				
2.Коефіцієнт поточної ліквідності	>0,6				
3.Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0,2				
4.Чистий оборотний капітал	>0				

*Обов'язкові висновки після таблиці

9. Проаналізувати динаміку показників ділової активності підприємства:

Таблиця 9

Динаміка показників ділової активності підприємства

Показники	Норматив	Роки			Відхилення 2020 р. до 2018 р
		2018	2019	2020	

							+, -
1.Коефіцієнт оборотності активів		збільшення					
2.Коефіцієнт оборотності оборотних засобів		збільшення					
3.Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості		збільшення					
4.Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості		збільшення					
5.Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів		збільшення					
6.Коефіцієнт оборотності основних засобів		збільшення					
7.Коефіцієнт оборотності власного капіталу		збільшення					

*Обов'язкові висновки після таблиці

10. Проаналізувати динаміку показників платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства

Таблиця 10

Динаміка показників платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства

Показники	Норматив	Роки			Відхилення
		2018	2019	2020	2020 р. до 2018 р
1.Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів	<1				
2.Коефіцієнт автономії	>0,5				
3.Коефіцієнт маневреності власних коштів	>0,2				
4.Коефіцієнт ефективності використання власних коштів	>0,4				
5.Коефіцієнт використання фінансових ресурсів усього майна	збільшення				

*Обов'язкові висновки після таблиці

11. Проаналізувати показники рентабельності (прибутковості) діяльності підприємства:

Таблиця 11

Показники рентабельності (прибутковості) діяльності підприємства за 2018-2020 рр.

Показники	Норматив	Роки	Відхилення
-----------	----------	------	------------

		2018	2019	2020	2020 р. до 2018 р ^{+, -}
1. Коефіцієнт рентабельності активів	>0				
2. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	>0				
3. Коефіцієнт рентабельності діяльності	>0				

*Обов'язкові висновки після таблиці

Інформаційна система емпіричної оцінки включає всі види обліку та статистики що створюють масив інформації, який характеризує стан об'єкту дослідження.

Наступним етапом емпіричної оцінки є побудова структурної моделі підвищення ефективності об'єкту дослідження. Пропонуємо визначити конкретні етапи моделі, яка відображатиме послідовність дій із створення органу управління бізнесом в сфері послуг.

Приблизний обсяг тексту емпіричної оцінки, включаючи результативні таблиці, не повинен перевищувати 20 стор.

4. Результати дослідження

Завдання даного етапу є інтерпретація результатів емпіричної оцінки та їх критична оцінка. Все це має бути виконано шляхом співставлення з висунутою метою та поставленими завданнями так, щоб було зрозуміло, наскільки вдалося на них відповісти.

Тут у стилі констатації фактів наводиться перелік результатів дослідження. Для демонстрації їх логічності і послідовності рекомендується використовувати рисунки у вигляді структурно-логічних схем бізнес-процесів.

У підсумку текст цієї частини роботи не перевищує 5 сторінок.

Висновки

Висновки розміщують безпосередньо після основної частини міждисциплінарної курсової роботи, починаючи з нової сторінки.

Висновки в МКР пишуться після кожного параграфу, а також загальні висновки наприкінці роботи. Посилання на інших авторів, їх цитування, наведення загальновідомих істин у висновках є неприпустимими.

Висновки до розділів мають містити викладення результатів дослідження, одержаних у відповідному розділі. У загальних висновках мають бути подані підсумки проведеного дослідження. Рекомендується нумерація висновків для їх чіткого розмежування та зручності перевірки їх відповідності до завдань магістерської роботи. Рекомендований обсяг загальних висновків – від двох до трьох сторінок тексту.

У висновках викладаються найбільш важливі наукові та практичні результати МКР, вказуються наукові проблеми, для розв'язання яких можуть

бути застосовані результати дослідження, а також можливі напрями продовження досліджень за тематикою міждисциплінарною курсовою роботою.

Список літератури

Оформлюється згідно ДСТУ 3008:2019 Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання.

Список використаних джерел у МКР має містити не менше 25 джерел інформації.

Додатки

У додатках розміщуються всі таблиці, графіки, схеми, формули та інші матеріали, які не є результатом роботи автора, а використовуються у якості висхідних даних аналізу.

Загальні правила оформлення міждисциплінарної курсової роботи

Правила оформлення курсової роботи з підприємництва і торгівлі є ідентичними до правил оформлення курсової роботи з економічної теорії. Тому текст даного підрозділу позичено з Методичних рекомендацій до підготовки міждисциплінарної курсової роботи з економічної теорії.¹

Робота надається науковому керівнику як в електронному, так і в друкованому вигляді. Основні вимоги до оформлення роботи є загальноприйнятими (ДСТУ 3008:2015). Текст курсової роботи друкується на одній стороні стандартних аркушів розміром 210 x 297 мм (формат А4).

Шрифт Times New Roman

Розмір шрифту 14 пунктів

Відстань між рядками 1 інтервал

Параметри сторінки:

Верхній і нижній берег 20 мм

Лівий берег 25 мм

Правий берег 10 мм

Відступ абзацу 12,5 мм

Сторінки повинні бути надійно скріплені та поміщені в папку (без файлів).

Текст набирається без перенесень, з вирівнюванням на всю ширину сторінки.

¹ Верланов Ю.Ю., Палехова В.А., Прядко І.В. Методичні рекомендації до підготовки міждисциплінарної курсової роботи з Економічної теорії: Навчальний посібник. – Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2020.

Зразки оформлення титульного аркушу, анотації, змісту: Додатки А, Б, В.

Заголовки «АНОТАЦІЯ», «ЗМІСТ», «ВСТУП», назви структурних елементів основної частини, «ВИСНОВКИ», «ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами, без лапок та розташовують симетрично до тексту. Крапку наприкінці заголовка не ставлять. Кожен з структурних елементів, крім складових основної частини, слід починати з нової сторінки.

Першою сторінкою є *титульний аркуш*, який включають до загальної нумерації сторінок, але номер на ньому не ставиться (Додаток А). Наступні сторінки мають наскрізну нумерацію, включаючи додатки, у правому верхньому куті без крапки наприкінці.

Другим є лист оцінювання (Додаток Б).

Третім аркушем йде *Анотація*, що подається українською та англійською мовами. Ключові слова наводяться у називному відмінку однини, за абеткою, відокремлюються комами.

Далі розміщується *Зміст*, який має віддзеркалювати всі заголовки курсової роботи.

Перелік джерел посилання містить бібліографічні описи, які розміщуються у порядку, за яким джерела вперше згадувалися у тексті або за абеткою. Правила оформлення посилань наведені нижче.

Якщо робота містить великі за обсягом таблиці, рисунки, то краще їх винести у додатки. Вони оформлюються як продовження курсової роботи у порядку появи посилань у тексті з наскрізною нумерацією сторінок. Кожний додаток починається з нової сторінки. Він має заголовок, надрукований вгорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. У правому верхньому куті сторінки над заголовком малими літерами з першої великої повинно бути надруковано слово «Додаток _» і велика літера, що позначає додаток.

Зверніть увагу: додатки не нумеруються, а позначаються послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер: Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад: Додаток А, Додаток Б і далі за абеткою. Якщо додаток лише один, він нумерується як Додаток А. Допускається поділ додатків на розділи типу «Додаток А.3».

Ілюстрації, таблиці та формули, що розміщені у додатках, нумеруються з урахуванням номеру додатку: таблиця А.1 – перша таблиця додатку А, рис. Б.2 – другий рисунок додатку Б.

Обсяг додатків не обмежується і не включається в загальний обсяг курсової роботи. Орієнтовний обсяг курсової роботи, як правило, не перевищує 20–25 сторінок.

Текст роботи слід розбивати на абзаци, сторінка без абзаців є незручною для читання. Утім, неприпустимий й протилежний варіант, коли кожне речення починається з нового абзацу.

У тексті слід уникати складних синтаксичних конструкцій. Існує негласне правило, якого варто дотримуватися при написанні студентських робіт: «Більше крапок, менше ком». Не варто щось підкреслювати, використовувати жирний шрифт та курсив. Читач зможе виокремити певні думки та оцінити їхню оригінальність і без підказок.

Якщо є примітки до тексту, вони нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Розмір шрифту для приміток – 12.

Таблиці

Нумерація таблиць наскрізна (за винятком таблиць, розміщених у додатках). У лівому верхньому куті з абзацу розміщують напис «Таблиця» із зазначенням номеру. Назву таблиці друкують з великої літери і розміщують над таблицею:

Таблиця (номер)

Назва таблиці

Джерело:

Заповнювати таблицю слід шрифтом 12 через одинарний міжрядковий інтервал. При перенесенні частини таблиці на інший аркуш слово «Таблиця» і її номер ставиться ліворуч над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.», вказуючи номер. Але бажано, щоб таблиця займала не більше однієї сторінки, інакше її краще розмістити на наступній за посиланням сторінці або у додатках.

У кожній таблиці слід вказувати одиниці виміру показників та термін часу. Якщо одиниця виміру є спільною для всіх табличних даних, то її краще наводити в назві таблиці.

Ілюстрації

Усі графічні матеріали (діаграми, графіки, схеми, рисунки тощо) повинні мати однаковий підпис «Рисунок». Рисунки нумерують наскрізно, крім тих, що розміщені у додатках. Номер та назву (з великої літери) розміщують по центру сторінки під ілюстрацією.

При побудові графіків по осях координат наводяться відповідні показники.

Ілюстрації мають бути без рамки, чорно-білими на білому фоні. За необхідності порівняння окремих складових діаграми допускається візерункова заливка. Усі написи горизонтальні.

Зверніть увагу: *таблиці і графіки не копіюються, а набираються власноруч*. При цьому слід поміняти шрифт написів на Times New Roman.

Таблицю і рисунок розміщують безпосередньо після першого згадування про них у тексті (посилання у тексті має бути обов'язково). При цьому слова «таблиця», «рисунок» набираються скорочено та пишуть з маленької літери. Можна порадити уникати виразів: «як можна побачити у табл. 2», «рис. 4 показує». Натомість зверніть увагу на найбільш цікаве й важливе, що демонструється.

Формули

Формули наводять посередині сторінки симетрично тексту окремим рядком одразу після тексту, де їх було згадано. У разі потреби наводити формули, на які потім доведеться посилатися, їх нумерують наскрізно арабськими цифрами. Номери пишуть біля правого берега аркуша в одному рядку з відповідною формулою в круглих дужках.

Пояснення позначень, які входять до формули, слід подавати безпосередньо під формулою у тій послідовності, в якій їх наведено. Розташування запису формули має бути на відстані не менше ніж один рядок від попереднього й наступного тексту.

Рекомендується використовувати прямі лапки (« »).

При наборі тексту крапка, кома, крапка з комою, двокрапка, три крапки, знаки оклику та питання, від попереднього слова не відокремлюються пропуском, але відділяються пробілом від наступного слова.

Аналогічно не треба робити пропуск між лівими дужками (лапками) та наступним словом, праві дужки (лапки) набираються без пробілу після закінчення слова.

У тексті курсових робіт часто зустрічаються переліки (перерахування). Вони можуть складатися як із закінчених, так і незакінчених фраз.

Коли частини переліку складаються із закінчених фраз, вони пишуться із абзацними відступами, починаються з великих літер і відокремлюються один від одного крапкою.

У випадку перерахування положень (маркування) підпорядкованість позначають малими літерами української абетки з круглими дужками (перший рівень деталізації), арабськими цифрами з круглими дужками (другий рівень) або знаки «тире».

При наборі тексту слід розрізняти символи дефіса (-) і тире (–). Дефіс розділяє частини слова та використовується для переносів. Тире розділяє

окремі слова та використовується на синтаксичному рівні. Тире візуально довше, ніж дефіс, та виділяється пробілами з обох сторін.

Між цифрами завжди ставиться тире (ніколи дефіс) і без пробілів: 2010–2018 рр.

Між цифрами й назвами одиниць (грошових, метричних тощо – 250 млрд дол, 2014 р.), ініціалами, ініціалами та прізвищем (Дж. М. Кейнс), аббревіатурою та назвою (ПАТ «Миколаївобленерго»), перед тире всередині речення ставиться *нерозривний пробіл* (Ctrl + Shift + Пробіл).

Терміни по всій роботі мають бути уніфікованими.

Якщо в тексті є аббревіатура, то вона розкривається в дужках при першому згадуванні.

Скорочення грн, а також млн, млрд, т, ц, м, км пишуться без крапки. Але в деяких скороченнях крапка ставиться: дол., тис.

Правила цитування та оформлення переліку джерел посилання

У курсовій роботі неможливо обійтися без цитування та посилання на літературні джерела. Використання досвіду попередників має бути чесним. Переказ чужих думок без посилання на автора є плагіатом, крадіжкою.

З іншого боку, робота, що містить одні цитати, свідчить про відсутність у автора власної точки зору. Не слід наводити в лапках загальновідомі істини.

Посилаючись на певного автора, зовсім не обов'язково дослівно його цитувати. Можна переказати його думку своїми словами, можна обмежитися нагадуванням прізвища автора та назви роботи. Це дозволяє не переобтяжувати роботу цитатами.

Якщо ж ви цитуєте, то дотримуйтеся таких вимог:

- текст цитати наводиться в лапках;
- цитування має бути повним, без довільної зміни авторського тексту, у разі потреби пропуску окремих слів ставляться три крапки;
- кожна цитата обов'язково повинна супроводжуватися посиланнями на джерело.

Посилатися треба на першоджерела. Якщо це неможливо зробити (джерело важкодоступне), то зазначається «Цит. за:...».

У курсовій роботі зазвичай використовуються посторінкові посилання. У квадратних дужках вказується номер джерела у списку літератури, а після коми – сторінка (сторінки), що цитується. Наприклад, [12, с. 37]. Якщо доводиться посилатися на кілька джерел: [3–5], [4; 15; 17]. Крапка в реченні ставиться після посилання.

Перелік джерел включає лише ті публікації, які були використані в процесі дослідження і на які є посилання по тексту. Початок курсової роботи передбачає аналіз підходів різних авторів до обраної проблеми, тож, має

містити багато посилань. Всі статистичні дані обов'язково мають бути підкріплені посиланнями на джерела.

Перелік джерел посилання розміщують після висновків перед додатками. Використовують один з варіантів побудови списку:

- за абеткою;
- по мірі появи посилань у тексті (більш зручний, беручи до уваги високу ймовірність численних переробок).

При наявності іноземної літератури перелік за абеткою складається з двох частин: спочатку джерела мовами з кириличною графікою, а потім мовами з латинською графікою.

Дані про іншомовне джерело *не перекладаються українською мовою*, а вказуються мовою, якою видане (російською, англійською тощо).

При посиланні на книгу обов'язково слід навести загальну кількість сторінок книги: після цифр пишеться мала літера «с» з крапкою: 427 с.

При посиланні на окрему роботу (статтю) в збірці (журналі) потрібно вказати сторінки, на яких вона надрукована. При зазначенні цих сторінок велика літера «С» з крапкою ставиться перед цифрами: С. 243–244.

Треба звертати увагу на розділові знаки між елементами опису видання, оскільки вони також регламентовані.

У переліку джерел посилання ініціали ставлять після прізвища автора (Кейнс Дж. М.). Але у тексті ініціали мають стояти попереду прізвища (Дж. М. Кейнс). Якщо ви перелічуєте прізвища, слід розташовувати їх за абеткою (або в хронологічному порядку).

Згідно з новим стандартом (ДСТУ 8302:2015) правила складання бібліографічних посилань суттєво спрощені. Нижче надані окремі приклади оформлення.

Книга

Геммонт Р. Мистецтво роздрібної торгівлі. Передові ідеї та стратегії від найуспішніших торгових компаній світу. Київ, 2019. 416 с.

Стаття з журналу (зверніть увагу: назва журналу набирається курсивом)

Кравченко М.О. Експериментування як обов'язковий компонент моделі корпоративного підприємництва. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 13-14. С. 12–18.

Інтернет – ресурси

Державна служба статистики України, офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

Дюк А. А. Соціальне підприємництво як інноваційна форма організації бізнесу. *Modern economics*. 2019. № 17. С. 86–93. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/modecon_2019_17_16

Оцінка курсової роботи з підприємництва і торгівлі здійснюється за 100-бальною шкалою. Максимальна оцінка в 70 балів виставляється безпосередньо за курсову роботу, а 30 балів – за її захист.

Структура оцінки представлена в таблицях (див. табл.12,13).

Таблиця 12

Критерії оцінювання курсової роботи

Критерій оцінювання	Максимальна кількість балів
Актуальність обраної наукової проблеми.	6
Якість огляду літератури (сучасність обраних наукових джерел, якість та самостійність їх аналізу).	8
Правильність формулювання мети, задач, об'єкту та предмету дослідження у відповідності до наукової проблеми.	8
Ступінь теоретичної розробки проблеми дослідження (вміння обирати актуальну наукову інформацію, використовувати загальнонаукові методи дослідження, дотримуватися вимог академічної доброчесності).	15
Якість практичного дослідження (вміння використовувати формалізовані методи дослідження, ступінь вирішення наукової проблеми, практична значущість отриманих результатів, вміння дотримуватися вимог академічної доброчесності).	15
Структура висновків.	5
Правильність оформлення переліку літературних посилань.	5
Правильність оформлення роботи.	8

Таблиця 13

Критерії оцінювання захисту роботи

Критерій оцінювання	Максимальна кількість балів
Знання змісту роботи	10
Вміння пояснити особливості дослідження, встановлені закономірності, значущість результатів.	10
Здатність відповісти на додаткові запитання з приводу проблеми дослідження	10

Орієнтовний перелік тем міждисциплінарної курсової роботи:

Студент має право обрати тематику з широкого кола видів бізнесу, пов'язаного із сферою послуг. Нагадуємо, що до сфери послуг відносяться:

- Торгівля (в будь-якій формі та масштабі)
- HoReCa
- Транспортні послуги
- Інформаційно-консультаційні послуги; фінансові послуги
- Послуги в сфері розваг та дозвілля
- Зв'язок та комунікація, mass media
- Медичні; рекреаційно-оздоровчі послуги; послуг в сфері фізичної культури і спорту
- Освітні послуги
- Будівельні послуги
- Різноманітні побутові та соціальні послуги для населення

Рекомендовані патерни для формулювання теми:

1. Управління бізнесом у сфері роздрібної торгівлі (можлива деталізація товарної групи).
2. Управління бізнесом у сфері оптової торгівлі (можлива деталізація товарної групи).
3. Управління готельним бізнесом.
4. Управління ресторанним бізнесом.
5. Управління туристичним бізнесом.
6. Управління складським бізнесом.
7. Управління рекламним бізнесом.
8. Управління бізнесом з вантажних перевезень (деталізувати вид транспорту).
9. Управління бізнесом в сфері пасажирських перевезень.
10. Управління бізнесом з експрес-доставки товарів.
11. Управління транспортно-експедиційним бізнесом.
12. Управління страховим бізнесом.
13. Управління консалтинговим бізнесом (з деталізацією сфери діяльності).
14. Управління бізнесом з прокату / оренди ... (деталізувати).
15. Управління фармацевтичним бізнесом.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ**

Факультет економічних наук
Кафедра економіки та підприємництва

**МІЖДИСЦИПЛІНАРНА КУРСОВА РОБОТА
НА ТЕМУ: «Управління туристичним бізнесом»**

Студента(ки) 4 курсу 411П групи
Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та
біржова діяльність»

_____ (Прізвище, ініціали студента)

Керівник:

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Оцінка: ECTS _____

Члени комісії

(підпис)

(підпис)

м. Миколаїв – 20xx рік

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. ПЕТРА МОГИЛИ**

Факультет економічних наук

Кафедра економіки та підприємництва

«Затверджую»

зав. кафедри економіка та
підприємництва

_____ Кузьменко О.Б.

« ____ » _____ 2020 р.

ЗАВДАННЯ

**на підготовку міждисциплінарної курсової роботи
для студентів IV курсу спеціальності
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»**

Студент (ка): _____

(прізвище, ініціали студента)

Група № _____

Тема міждисциплінарної курсової роботи:

Мета:

Завдання до курсової роботи:

- провести аналітичний огляд літературних джерел відповідно до теми дослідження;
- розробити модель організаційної структури власного (нового) підприємства;
- провести емпіричну оцінку ефективності послуг.
- оцінити результати дослідження.

Науковий керівник:

Календарний план

Назва етапів курсової роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітки
Затвердження теми міждисциплінарної курсової роботи. Відвідання групової консультації.		
Збір та аналіз літературних джерел з теми міждисциплінарної курсової роботи, (МКР) оформлення опрацьованого матеріалу в розділ 1. Аналітичний огляд літературних джерел. Відвідання індивідуальної консультації.		
Відвідання індивідуальної консультації. Ознайомлення керівника з ходом виконання другого розділу курсової роботи з обраної теми.		
Відвідання індивідуальної консультації. Подання третього розділу курсової роботи керівникові, одержання порад щодо удосконалення роботи		
Відвідання індивідуальної консультації. Подання четвертого розділу курсової роботи в першій редакції керівникові, одержання порад щодо удосконалення роботи		
Добір ілюстративного матеріалу МКР. Оформлення курсової роботи відповідно до вимог. Перевірна на плагіат.		
Подання керівникові для перевірки роздрукованої та прошитої курсової роботи. Викладення електронного варіанту МКР в системі Moodle3 ЧНУ імені Петра Могили		
Підготовка до захисту і захист курсової роботи		

Студент _____
(підпис)

Науковий керівник _____
(підпис)

Я, _____, попереджений, що за навмисне відтворення у міждисциплінарній курсовій роботі чужого тексту, (опублікованого на паперовому або електронному носії, повністю або частково, під своїм іменем без посилання на автора), робота за даною темою не допускається до захисту.

Студент _____
(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ ЩОДО УЗАГАЛЬНЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ОСНОВ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ РОЗДРІБНОЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ МЕРЕЖІ.....	7
1.1. Теоретичні основи управління бізнесом роздрібною торговельною мережею.....	7
1.2. Особливості послуг з продажу товарів та обслуговування покупців в торговельній мережі.....	10
РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОСЛУГ РОЗДРІБНОЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ МЕРЕЖІ.....	15
2.1. Етапи методики оцінки ефективності послуг роздрібною торговельною мережею для продовольчих товарів.....	15
2.2. Відбір показників для оцінки ефективності послуг роздрібною торговельною мережею.....	25
РОЗДІЛ 3. ЕМПІРИЧНА ОЦІНКА УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ РОЗДРІБНОЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ МЕРЕЖІ МИКОЛАЇВСЬКОГО РЕГІОНУ.....	30
3.1. Оцінка ефективності послуг роздрібною торговельною мережею для продовольчих товарів.....	30
3.2. Побудова структурної моделі розвитку управління бізнесом роздрібних торговельних мереж.....	36
4. РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ ТА ОБГРУНТУВАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ З ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ РОЗДРІБНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ МЕРЕЖ.....	40
ВИСНОВКИ.....	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	47

